

JOHAN RAL

**Laat me
nu
toch niet
alleen**

MANTEAU
non-fictie

Een boek schrijven over één lied. Het lijkt vreemd, ook al is het vijftig jaar oud en wordt het nog steeds meegezongen door een enthousiast publiek en gecoverd door menig artiest. Toch is dit boek méér dan het verhaal over één song en hoe die tot stand kwam.

De haarscherpe pen en de ijverige research van Johan Ral tekenen een waarheidsgetrouw beeld van wat er in de jaren zeventig groeide en bloeide in Brusselse studio's, waar vaak anonieme muzikanten, producers, uitgevers en technici de sound stuurden, die generaties entertainden en ontroerden.

Ik word bij het lezen geconfronteerd met herinneringen die mijn carrière bepaalden en mij tot de zanger maakten die ik vandaag ben.

Een grote dankbaarheid en respect welt in mij op, denkend aan hen die mij hielpen te zijn wie ik ben.

In mijn hoofd klinkt het lied van Charles Trenet 'L'âme des poètes' en verzoent mij met mijn bestaan.

'Longtemps après que les poètes ont disparu
Leurs chansons courent encore dans les rues
La foule les chante un peu distraite
En ignorant le nom de l'auteur
Sans savoir pour qui battait leur cœur', zingt hij.

Liedjes dienen om gezongen te worden – en tja, wie ze schreef...

Johan Verminnen,
augustus 2023

VOORPROGRAMMA

10

INTRO

11

**THE MAKING OF
Kwetsbare rebel**

12

**De vele levens van
'Laat me nu toch niet alleen'**

52

Een liedje vliegt uit

68

OUTRO

2023

86

Coda voor Koen De Bruyne

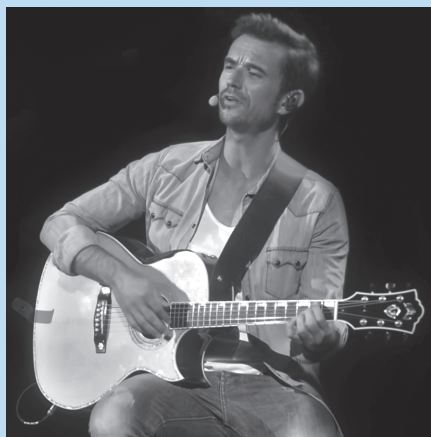
88

Songteksten

94

Voorprogramma

Op 15 april 2017 staat KLUBBB3 met *Das Grosse Schlagerfest – Die Party des Jahres* in de Antwerpse Lotto Arena. Het schlagertrio KLUBBB3 bestaat uit de megapopulaire Duitse televisiepresenterator en zanger Florian Silbereisen, ‘onze’ Christoff (De Bolle) en hun Nederlandse collega Jan Smit. Florian verrast het Vlaamse publiek die avond met een akoestische versie van ‘Laat me nu toch niet alleen’, in het Nederlands. De zaal zingt dankbaar mee en vraagt hem het nog eens over te doen...

15 april 2017: Florian Silbereisen in de Lotto Arena.

Intro

Eind 1973 maakt het publiek voor het eerst kennis met ‘Laat me nu toch niet alleen’. Een tijdloos liedje dat een halve eeuw later blijft leven, ritueel wordt meegezongen in volle Sportpaleizen en steeds weer nieuwe jonge luisteraars vindt. Dankzij een ijzersterke compositie in een oprechte vierkwartsmaat en een rijke tekst, met vele lagen.

Dit is het verhaal van een Nederlandstalige Gouwe Ouwe, in 2001 geheel terecht opgenomen in de Eregalerij van de Vlaamse Klassiekers van Radio 2.

Een verhaal met veel vertakkingen en een bonte verzameling van kleurrijke *dramatis personae*, op een scharniermoment in de Vlaamse en Belgische pop. Met als spelverdelers: de *incontournables* Klugers. En met in een – bepalende – bijrol: de toen pas uit elkaar gevallen Beatles.

Een parcours met hindernissen, soms op de krukken van twijfels, met falende of selectieve geheugens – en een gebrek aan documenten of ander tastbaar bewijsmateriaal.

En muzikanten romantiseren al eens graag, ook hun eigen verhaal. Onder het motto ‘Laat een goed verhaal de waarheid niet in de weg staan’.

Dit is een tijdsbeeld geworden en een eerbetoon aan al die getalenteerde, door hun passie voor muziek gedreven pioniers, die met durf en doorzettingsvermogen – en een neus voor zaken – de weg hebben bereid voor wie vandaag met muziek bezig is.

THE MAKING OF

Kwetsbare rebel

In 1973 wordt Johan Verminnen tweeëntwintig. Het gaat niet goed met hem. Zijn carrière komt niet van de grond. 'Ik zag veel zwarte sneeuw, leefde eigenlijk in armoede. Maar die deed toen geen pijn. Integendeel, dat gaf je gelijk, tegen de gevestigde waarden. Ik was strijdbaar, een kruisvaarder, een rebel, maar ook kwetsbaar.'

Na zijn doorbraak in de BRT-liedjeswedstrijd *Ontdek de ster*, eind 1969, introduceert Will Tura hem bij uitgever, producer en componist Jean Kluger.

Jean en zijn broer Roland hebben alles geleerd van hun vader, de vermaarde orkestleider, producer en uitgever Jacques. Die sterft in 1963, 51 jaar jong, aan de gevolgen van de degeneratieve aantasting van het zenuwstelsel ALS (amyotrofe laterale sclerose). In die tijd werd dat de ziekte van Charcot genoemd. Zijn zoons treden in zijn voetsporen en zetten de zaak voort.

Jean begint in 1964 een uitgeverij en brengt platen uit op zijn labels BIRAM, TopKapi, of later nog 39°5 met zijn *partner in musical crime* Daniel 'Vanguard' Bangalter, de vader van Thomas Bangalter, intussen wereldberoemd als de helft van Daft Punk. De platen van Will Tura, met Jean als producer,

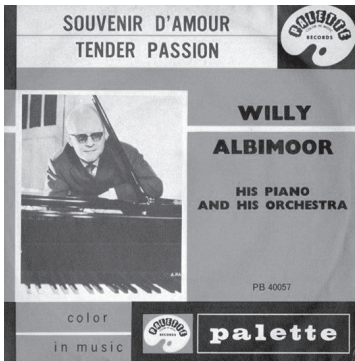

biram

Jean Kluger noemt een van zijn labels BIRAM omdat zowel hij als zijn vrouw Huguette onder het sterrenbeeld Ram zijn geboren.

worden tot in 1972 uitgebracht op Palette, het label dat Jacques Kluger in 1958 had opgericht met Félix-Robert Faecq. Roland zal dat merk tot in de jaren 80 voortzetten. Hij beheert nog een tijdlang de uitgeverij World Music, samen met de dan al 70-jarige Faecq. Daarnaast richt hij in 1970 zijn eigen uitgeverij en label op: RKM, Roland Kluger Music. Zijn producties worden internationaal onder een hele rist van merken verdeeld, zoals Blue Elephant, UP en Omega.

Jean vertrouwt Verminnen, zijn nieuwe poulain, aan Willy De Moor toe. Die is vooral bekend onder zijn pseudoniem Willy Albimoor, afgeleid van het feit dat hij albino is. Een topmuzikant, pianist en arrangeur, die dan al een carrière van 30 jaar achter de rug heeft. Een discografie om u tegen te zeggen.

Jean en Willy werken al jaren samen. Willy's opdracht is Johan te coachen, hem de knepen van het vak te leren.

Jean Kluger heeft al wat ervaring met artiesten die moeilijk van de grond komen. En niet de minste. Zo had hij Will Tura als het ware 'geërfd' van zijn vader. Na vijf lange jaren zwoegen zonder echte hits kwam eindelijk de doorbraak. Dat was in 1962, met 'Eenzaam zonder jou'. Jean was toen pas 25.

Met Johan is nu iets gelijkaardigs aan de hand. Verminnen heeft al twee lp's mogen maken, waar telkens een bijbehorende single uit was gepuurd. En eind 1972 was daar nog een derde single bij gekomen, 'Ze zingt Na Na Na'. Maar niets schijnt te overtuigen.

De Madeleine

Johans eerste, titelloze album verschijnt in 1970, en is opgenomen in de dan al legendarische Brusselse studio Madeleine. Hier werken Will Tura en André Brasseur, maar ook 'Move' van Jess & James (de Portugese broers Antonio en Fernando Lameirinhas) is er op band gezet. En hier hebben The Cousins in 1960 de monsterhit 'Kili Watch' opgenomen – het eerste succes van Jean Kluger als producer. Heilige grond.

De rue de la Madeleine (Magdalenasteenweg) loopt, hartje Brussel, naar boven van de Grasmarkt naar het Albertinaplein aan de voet van de Kunstberg.

Begin jaren 70 vind je er, vlak bij de Magdalenakerk (Eglise Sainte-Marie-Madeleine), op het nummer 13, een elektro- en hifzaak, ooit begonnen door een Belgische invoerder maar ook fabrikant van radiotoestellen, onder het merk ITAX.

Boven die winkel huist de uitgeverij World Music. Het ruikt er naar papier, net als in een boekenwinkel. In een klein kantoor-tje schrijft Ernest Craps partituren en arrangementen uit voor SABAM. En om als bladmuziek aan muzikanten te worden verkocht. Onder de schuilnaam David Bee heeft hij er al een mooie carrière op zitten als muzikant, componist, arrangeur en orkestleider.

Craps is de vader van Claude Lombard, die onder andere voor Jean Kluger veel koorwerk doet met haar meisjes-trio Les Nanas, dat bestaat uit Claude zelf, Joanna Lecomte en Anny Gérard. Claude vertegenwoordigde ons land op het Eurovisiesongfestival in 1968 met 'Quand tu reviendras', waarvan de tekst door de vrouw van Roland Kluger werd geschreven. En in 1973 staan Les Nanas met Luk Bral in het achtergrondkoortje bij Nicole en Hugo, die dan meedoen met 'Baby, baby'.

Door de winkel kom je op een binnenpleintje met een achterhuis. Op de gelijkvloerse verdieping daarvan bevinden zich een opslagplaats en een atelier voor de winkel. Op de eerste verdieping: de studio.

Voor de muzikanten is het een hele karwei om hun instrumenten de smalle steile trap op te krijgen. Gitaren, dat lukt nog wel, maar met drumstellen, gitaarversterkers en keyboards is het trekken en sleuren.

Jean Kluger: ‘We hadden die studio geïnstalleerd in de slaapkamers van een appartement dat we daar huurden, vanaf 1962-63. Voordien namen we veel op in de studio van DECCA aan de Jetsesteenweg in Koekelberg of in die van Philips in de Priemstraat, in het centrum van de stad. De geluidsingenieur van die studio, Roger Verbestel, hebben we aan het hoofd gezet van de Madeleine.’

Ze zingt Na Na Na

Johans eerste album wordt opgenomen onder de leiding van Jean Kluger en Willy Albimoor. Die laatste heeft ook alle nummers van Johan gearrangeerd, zoals dat toen gebruikelijk was. Een beetje zwaar op de hand, aanleunend tegen het geluid van een bigband, ondanks de elektrische gitaren. Johan herkent soms zijn eigen liedjes niet meer.

Het titelloze album met daarop ‘Rozemarijn’, ‘Ieder met zijn vlag’ en ‘Mijn broer en ik’, overtuigt niet.

Het geweer wordt van schouder veranderd. Johan moet een band rond zich krijgen waarmee hij ook kan optreden.

Willy Albimoor en Jean Kluger brengen Johan in contact met aanstormend talent Raymond van het Groenewoud, de zoon

van een van hun collega's: componist, arrangeur en orkestleider Nico Gomez.

Met Jean-Marie Blanckaert, de broer van Will Tura, op drums en Frans Ieven op bas maken ze weldra jeugdclubs en parochiezalen onveilig. Frans Ieven kan al wat adelsbrieven voorleggen in het Vlaamse chanson als arrangeur en producer bij Philips. Voor Jan De Wilde, Zjef Vanuytsel of Della Bosiers bijvoorbeeld.

Samen met Frans Ieven zorgt Raymond van het Groenewoud ervoor dat de tweede lp, alweer zonder titel, een rijke staalkaart wordt van Nederlandstalige pop/countryrock.

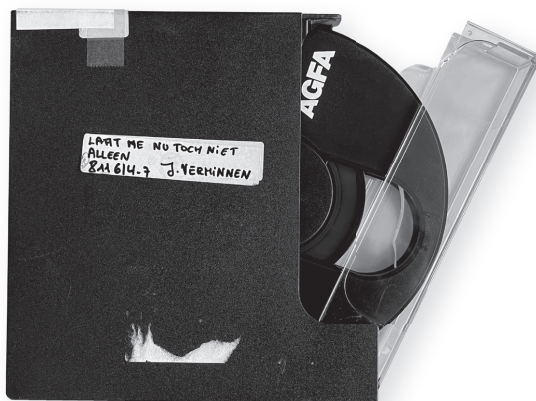
Het is dan al 1972.

Verminnen krijgt wel media-aandacht, maar meer dan wat voortkabbelen is het niet.

Zijn muziek valt, begin jaren 70, tussen vele stoelen: het zijn geen smartlappen/schlagers, geen kleinkunst, geen (Engels-talige) pop/rock. In de media van toen wordt dit 'elektrisch versterkte kleinkunst', 'polderpop' en 'elektrisch chanson' genoemd.

Een opnamesessie in de Madeleine, 1962. Te midden van de studiomuzikanten: Will Tura en Jean Kluger, met links van hen Willy Albimoor. Aan de muur: een foto van Brigitte Bardot. Er was er ook nog een van Nat King Cole.

© 2023 Uitgeverij Manteau /
Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12,
B-2060 Antwerpen
en Johan Ral

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk september 2023

**Omslagontwerp
& vormgeving binnenwerk**
Katrien Annys - jacques.gent

ISBN 978 90 223 4075 2
D/2023/0034/348
NUR 400

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

Bij het achterhalen van de auteursrechten van de foto's is met grote zorgvuldigheid te werk gegaan. Mochten er niettemin onvolkomenheden worden geconstateerd, dan zal de uitgever daar graag van op de hoogte worden gebracht.

be
be.brussels

MANTEAU
non-fictie